

X. grantová výzva Nadace Sirius

A) ÚVOD

Grantové výzvy Nadace Sirius vychází ze zásad nadace a dále z priority nadace podporovat systematická a preventivní řešení.

Nadace Sirius shledává prevenci ohrožení dítěte jako zásadní téma v oblasti péče o ohrožené děti, proto jí věnuje velkou část ze své činnosti (viz <http://nadacesirius.cz/projekty/primarni-prevence>). Prevence ve svém smyslu „předcházení problému“ může zabránit vzniku celé řady ohrožujících situací, jejichž pozdější řešení může být velmi složité, dlouhodobé a nákladné.

Česká republika patří k zemím s vysokou mírou rozvodovosti. V ČR se rozvádí téměř každé druhé manželství. Rozvod i rozchod rodičů významně zasahuje do života rodiny a představuje vysokou míru ohrožení dětí. Ukončení manželského či partnerského vztahu je často složitým etickým, právním a psychologickým problémem. Přesahuje z oblasti rodinného práva i do dalších oblastí. Dotýká se nejen života partnerů a jejich majetkových poměrů, ale především dětí.

Tato grantová výzva je zaměřena na předcházení negativních dopadů rozvodu či rozchodu rodičů na děti.

I. TÉMA GRANTOVÉ VÝZVY

Prevence rozvodu a minimalizace dopadů rozvodu na dítě v průběhu rozvodu a bezprostředně po rozvodu

II. CÍL GRANTOVÉ VÝZVY

- Prevence rozpadu rodiny ohrožené rozvodem/rozchodem
- Podpora dětí v průběhu rozvodu/rozchodu a bezprostředně po rozvodu/rozchodu
- Podpora rodičů v průběhu rozvodu/rozchodu a bezprostředně po rozvodu/rozchodu
- Podpora odborníků v rámci interdisciplinárního týmu řešícího rozvod/rozchod
- Podpora systematických a podpůrných opatření v procesním řízení mající pozitivní dopad na děti, rodiče a odborníky v interdisciplinárním týmu v průběhu rozvodu/rozchodu

III. CÍLOVÁ SKUPINY PODPORY

- Děti 0-18 let v období průběhu rozvodu/rozchodu a bezprostředně po rozvodu/rozchodu
- Rodiče dětí ve věku 0-18 let ohrožené rozvodem/rozchodem, v období průběhu rozvodu/rozchodu a bezprostředně po rozvodu/rozchodu
- Odborníci působící v dané problematice (např. pracovníci OSPOD, kolizní opatrovníci, soudci, soudní znalci, mediátoři, terapeuti, pracovníci ve školství)

B) VÝCHODISKA

I. POPIS SITUACE

Rozvod je možné definovat jako mimořádnou událost s rizikem vzniku řady negativních sociálních důsledků, mezi které patří zejména narušení vztahů a komunikace mezi rodiči a dítětem, narušení výchovy dítěte, změna ekonomického i sociálního statusu některých členů původní rodiny a změna jejich způsobu života.

Výzkumy jasně prokazují, že rozpad rodiny je vždy velmi problematickým faktorem pro celý život dítěte. Matějček, Bakalář, Warshak a další odborníci zastávají názor, že rozvod je druhou nejtraumatičtější životní událostí po úmrtí blízké osoby právě proto, že přináší mnoho ztrát.

Základní potřebou dítěte v situaci rozpadu rodiny je potřeba bezpečí, kterou mu dodávají blízké vztahy. Nejvíce dítě v rámci rozvodu či rozchodu rodičů ničí intenzita sporu mezi nimi. Nemusí tomu tak být vždy a záleží zejména na rodičích samotných, jak tuto krizovou životní situaci zvládnou. Míra negativního dopadu rozvodu či rozchodu rodičů na dítě se přímo úměrně odvíjí od toho, jak jsou anebo nejsou rodiče schopni vnímat potřeby a prožívání dítěte a dle toho jednat a domluvit se na fungování rodiny v budoucnu. Dítě rozvod zvládne, pokud ho zvládnou jeho rodiče.

K intenzitě sporů přispívá také neznalost rodičů v tom, co je v rozvodovém řízení přesně čeká, nejistota a stres, jaká bude jejich situace po rozvodu a současně obava, zvládnou-li svou rodičovskou roli. Ve sporu rodičů o určení úpravy poměrů dítěte jsou nejčastějšími problémy strach z manipulace dítěte od druhého rodiče, výše výživného, strach, že rodič ztratí své dítě nebo obava, že nebude mít dostatečný prostor pro naplňování své role. Rodičovská odpovědnost a povinnost však rozvodem nekončí pro ani jednoho z rodičů.

Velmi důležité je rovněž období po rozvodu, kdy se rozvedení manželé a také i děti musí přizpůsobit novému typu zátěžové situace. Zvládnout období po rozvodu je důležitým předpokladem pro úspěšný start do nové životní fáze.

Podstatnou roli v rozvodovém řízení sehrávají zainteresovaní odborníci, jejichž přístup, zkušenosti a odborné kompetence se odráží na průběhu celého procesu rozvodu. V České republice bohužel nemají k dispozici dostatek studií a výzkumů, které by jim byly oporou při jejich práci a rozhodování. Chybí studie a výzkumy dokumentující, co je při rozvodu pro dítě skutečně nejlepším zájmem a blahem. Neexistují studie prokazující dopady střídavé péče na děti v podmínkách českého prostředí. Současný systém je v mnoha případech stále nepřívětivý a nepřehledný pro rodiče i děti a neposkytuje potřebnou míru podpory k minimalizaci negativních dopadů rozvodu na dítě.

Rozvod je náročným procesem pro manžele - rodiče a potenciálně velkou hrozbou pro zdravý psychosociální vývoj dítěte a jeho vztahy s nejbližšími osobami v dětství. Je proto vhodné usilovat o nalézání a zavádění systémových a inovativní projektů zaměřených na podporu dětí a jejich rodičů procházejících rozvodem.

II. STATISTICKÉ ÚDAJE

Česká republika patří dlouhodobě k zemím s vysokou mírou rozvodovosti. V roce 2017 připadalo na 100 sňatků v průměru 49 rozvodů. Podle statistik Eurostatu a OSN tak ČR patří v poměru rozvodů ke sňatkům na 12. místo na světě a převyšuje také průměr Evropské unie (ten činí 44 rozvodů na 100 manželství). V roce 2017 vzrostla úhrnná rozvodovost (tzn. jaký podíl původně uzavřených manželství se rozvede) na 47,2 %, což je proti roku 2016 nárůst o 2 procentní body. Za rok 2017 se v ČR rozvedlo 25 755 manželství.

Tabulka 1 – Sňatky a rozvody (vývoj v letech 2007 až 2017)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sňatky	57 157	52 457	47 862	46 746	45 137	45 206	43 499	45 575	48 191	50 768	52 567
Rozvody	31 129	31 300	29 133	30 783	28 113	26 402	27 895	26 764	26 083	24 996	25 755
Úhrnná rozvodovost (v %)	48,7	49,6	46,8	50,0	46,2	44,5	47,8	46,7	46,5	45,2	47,2

Zdroj: „Česká republika od roku 1989 v číslech – 2017“, ČSÚ 2018

Rozvodem bylo v roce 2017 zasaženo 23 752 nezletilých dětí. Rozvody s nezletilými dětmi, kterých bylo v absolutním počtu 15 196, tvořily 59 % z celkového počtu rozvodů. Zastoupení rozvodů s nezletilými dětmi se v období 2007 až 2017 pohybovalo mezi 56 až 59 %.

Tabulka 2 – Děti v rozvodovém řízení (vývoj v letech 2007 až 2017)

	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rozvody bez nezletilých dětí	12 721	11 213	11 974	11 557	11 090	10 270	10 559
Rozvody s nezletilými dětmi	18 408	15 189	15 921	15 207	14 993	14 726	15 196
v tom s 1 dítětem	10 345	8 292	8 591	8 265	7 830	7 523	7 680
s 2 dětmi	7 189	6 146	6 436	6 133	6 310	6 415	6 635
s 3 a více dětmi	874	751	894	809	853	788	881
Počet nezletilých dětí při rozvodu	27 546	22 983	24 335	23 119	23 187	22 855	23 752
Prům. počet dětí v manželstvích s dětmi	1,50	1,51	1,53	1,52	1,55	1,55	1,56
Prům. počet dětí v manželství při rozvodu	0,88	0,87	0,87	0,86	0,89	0,91	0,92
Rozvody s nezletilými dětmi (%)	59,1	57,5	57,1	56,8	57,5	58,9	59,0

Zdroj: „Vývoj obyvatelstva České republiky – 2017“, ČSÚ 2018

Rozchod nesezdaných párů, které vychovávají nezletilé děti (přesná statistika není k dispozici), představuje stejnou míru ohrožení jako je tomu při rozvodu. Děti narozené mimo manželství v dnešní době představují podle údajů Českého statistického úřadu 49 % všech narozených dětí.

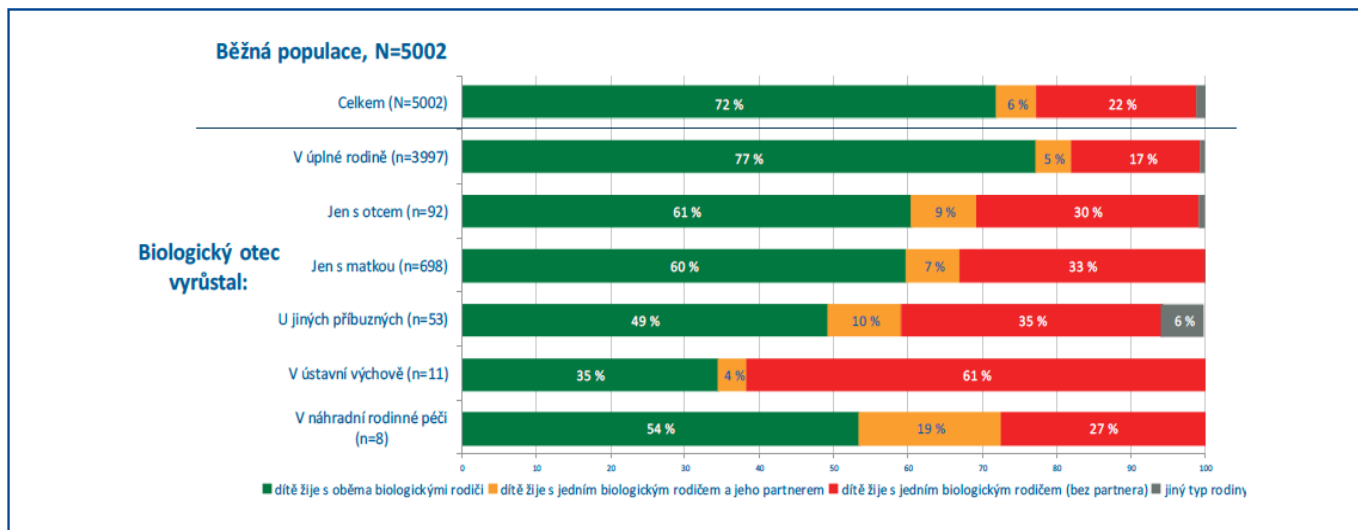
Tabulka 3 – Děti narozené mimo manželství (vývoj v letech 2008 až 2017)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Živě narození	119 570	118 348	117 153	108 673	108 576	106 751	109 860	110 764	112 663	114 405
z toho mimo manželství (v %)	36,3	38,8	40,3	41,8	43,4	45,0	46,7	47,8	48,6	49,0

Zdroj: „Česká republika od roku 1989 v číslech – 2017“, ČSÚ 2018

Rozvod či rozchod rodičů je sociálně dědičný jev. Děti z rozvedených rodin se častěji rozvádějí. Tento závěr mj. dokládá výzkum Stav české rodiny, co ji chrání a ohrožuje (Nadace Sirius, Median, 2016). Děti mužů, kteří vyrůstali v úplné rodině, nyní žijí v 77 % případů v úplné rodině se svými oběma biologickými rodiči. U dětí mužů, kteří vyrůstali jen s matkou nebo jen s otcem, to platí jen v 60 % případů.

Graf č. 36. Děloství biologického otce – podle typu současné rodiny

Zdroj: „Stav české rodiny, co ji chrání a ohrožuje“, Nadace Sirius, Median 2016

Z výše uvedených dat je zřejmé, že rozvodovost je v české společnosti rozšířený jev. Dotýká se každoročně vysokého počtu dětí a představuje pro ně vysokou míru ohrožení, proto vnímáme jako potřebné věnovat se této problematice a pokusit se podpořit systémové a inovativní projekty zaměřené na podporu dětí a jejich rodičů procházejících touto životní situací.

C) ZAMĚŘENÍ GRANTOVÉ VÝZVY

Podpora rodinných a partnerských vztahů s ohledem na nejlepší zájem dětí jako prevence rozvodu/rozchodu

1. Edukace rodičů ohrožených rozvodem/rozchodem v oblasti rodičovských, manželských a partnerských kompetencí
2. Zkompetentnění rodičů ohrožených rozvodem/rozchodem ohledně jejich rodičovských práv a povinností
3. Odborná pomoc rodičům ohrožených rozvodem/rozchodem
4. Evaluační, výzkumné, dobré praxe v problematice rozvodů/rozchodů – techniky, postupy, metody, nástroje

Odborná pomoc pro děti v období průběhu rozvodu/rozchodu a bezprostředně po rozvodu/rozchodu

1. Cílené programy (soubory aktivit) a služby pro děti
2. Metody a způsoby identifikace rizikových a protektivních faktorů pro dítě a rodiče v souvislosti s rozvodem či rozchodem rodičů
3. Evaluační kvality jednotlivých intervencí pro děti a jejich rodiče, výzkumy a dobré praxe na toto téma
4. Projekty zaměřené na posouzení vhodné míry participace dítěte v opatrovnickém řízení

Hladký proces rozvodu s ohledem na všechny dotčené účastníky, především na dítě

1. Podpora interdisciplinární spolupráce v procesu rozvodu

2. Vzdělávání odborníků v interdisciplinárním týmu řešícího rozvod – pracovníci OSPOD, soudci a další odborníci
3. Šíření Cochemské praxe a její vhodná aplikace
4. Podpora zefektivnění pozice kolizního opatrovníka
5. Sledování praxe u výživného pro dítě i pro rodiče
6. Úprava rozvodového řízení v nejlepším zájmu dítěte (opatrovnické řízení a majetkové vyrovnání manželů)
7. Otázka vhodnosti střídavé péče – výzkumné uchopení, sběr dobré praxe včetně zahraničí
8. Evaluační, výzkumné a dobré praxe včetně zahraničí – rozvoj nových postupů, metod, nástrojů aj.

D) ZÁKLADNÍ PRINCIPY PODPOROVANÝCH PROJEKTŮ V RÁMCI GRANTOVÉ VÝZVY

Systémová řešení: podpora trvalé změny nebo zlepšení systému v oblasti pomoci dětem, nikoliv řešení jednotlivých případů. Podpořené projekty se stanou pilotními projekty, jejichž výstupy budou dále šířeny a mohou být využity při formulaci návrhu změn současného stavu systému.

Prevence: zaměření se na opatření preventivní, která odstraňují příčiny či snižují pravděpodobnost výskytu negativních situací, nikoliv jen zmírnění následků těchto situací.

Inovativní: podpora nových postupů a řešení na základě nejaktuálnějších odborných poznatků dané oblasti.

Profesionalita: odborná znalost dané problematiky, předpoklady žadatelů pro udržitelnost a rozvoj předloženého řešení.

Spolupráce: nalezené řešení problematiky by mělo vycházet ze vzájemné spolupráce NNO a státních institucí a ve své komplexnosti by mělo provázet aktivity sociálně právní a vzdělávací. Cesty k řešení problematiky by měly vznikat v úzké spolupráci s odborníky, na přípravě metodiky projektu by se měli podílet sociologové, psychologové, učitelé, psychiatři, lékaři, kteří mají s tématem předchozí zkušenosti.

E) GRANTOVANÝ OBJEM FINANČÍ A DOBA REALIZACE

Celkový grant k přerozdělení: **až do výše 20 000 000,- Kč.**

Maximální výše podpory jednomu projektu není stanovena.

Doba realizace projektu není omezena.

Zahájení projektu nejdříve 1. 6. 2020.

E) ČASOVÝ HARMONOGRAM GRANTOVÉHO ŘÍZENÍ

	2019				2020					
	Září	Říjen	Listopad	Prosinec	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen
Výzva	9.9.									
Termín pro zasílání dotazů	23.9.									
Zveřejnění odpovědí na webu Nadace	25.9.									
Registrace žadatelů	9.9.-14.10.									
Uzávěrka žádostí 1. kola		21.10. v 13 hod								
Vyhlášení výsledků 1. kola				20.12.						
Uzávěrka žádostí 2. kola					20.1. v 13. hod					
Prezentace projektů						6.-7.2.				
Vyhlášení podpořených projektů							31.3.			
Zahájení projektů										1.6.

I) REGISTRACE A JEJÍ POTVRZENÍ, ZPŮSOB DORUČENÍ ŽÁDOSTI

K účasti v grantovém řízení je nutné se registrovat v termínu od 9. 9. do 14. 10. 2019 v systému pro grantová řízení Nadace Sirius na <https://granty.nadacesirius.cz/#registrace>. Každému žadateli bude emailem zasláno oznámení o úspěšné registraci. Po úspěšné registraci je možné podávat žádost o grant. Žádosti o grant budou podávány prostřednictvím elektronického vkládání žádostí do systému pro grantová řízení Nadace Sirius na <https://granty.nadacesirius.cz>. Uzávěrka podání žádosti prvního kola je dne 21. 10. 2019 v 13:00 hodin. Pro odeslání žádosti je rozhodující datum a čas nahrání žádosti.

J) FORMÁLNÍ POŽADAVKY ŽÁDOSTI O GRANT

Nadace Sirius provádí dvoukolové hodnocení. Pro první a druhé kolo jsou rozdílné formuláře. Nedílnou součástí hodnocení žádostí, které postoupily do druhého kola, je prezentace projektů sloužící k doplnění informací a ujasnění finálního hodnocení.

V rámci prvního kola je možné v definovaném termínu klást doplňující otázky k vyhlášenému grantovému řízení. Všechny dotazy a odpovědi budou zveřejněny v daný termín na webových stránkách Nadace Sirius viz dále bod N) Komunikace se žadateli.

I. kolo:

- vyplněný formulář „Žádost o grant“
- vyplněný formulář „Harmonogram projektu“
- vyplněný formulář „Rozpočet projektu“
- přílohy:
 - doklad o oprávnění osoby, která bude jménem žadatele jednat, a to v podobě pověření statutárním orgánem žadatele;
 - úředně ověřené potvrzení o registraci žadatele v příslušném rejstříku;
 - doklad o přidělení IČ (pokud nevyplývá z potvrzení o registraci v příslušném rejstříku);
 - statut či stanovy žadatele;
 - výroční zprávu / účetní závěrku za poslední 2 účetní období;
 - doklad o registraci či oprávnění dle platné legislativy

- v případě, že žádost o grant obsahuje osobní údaje jakýchkoli třetích osob, doložte písemný souhlas takových osob se zpracováním jejich osobních údajů v souvislosti s grantovým řízením a případným schválením grantu.

II. kolo:

- vyplněný formulář „Žádost o grant“
- vyplněný formulář „Harmonogram projektu“
- vyplněný formulář „Rozpočet projektu“
- vyplněná „Prezentace projektu“
- přílohy:
 - doklad o vedení bankovního účtu (smlouva o založení bankovního účtu);
 - v případě, že žádost o grant obsahuje osobní údaje jakýchkoli třetích osob, písemný souhlas takových osob se zpracováním jejich osobních údajů v souvislosti s grantovým řízením a případným schválením grantu.

Pokud žadatel uzná za vhodné přiložit další přílohy, např. odůvodnění změn v žádosti předložené pro 1. a 2. kolo apod., je i toto možné.

K) ZPŮSOBILOST ŽADATELE

- Žadatelé oprávněnými předkládat návrhy projektů mohou být právnické osoby, jejichž činnost souvisí s naplněním cíle grantové výzvy.
- U projektů, které Nadace Sirius podporuje, je kofinancování možné, není však podmínkou.
- Nadace Sirius po zvážení potřebnosti poskytuje granty na projekty včetně režijních nákladů organizací souvisejících s projektem.
- Nadace Sirius obecně nepodporuje pořízení hmotného majetku organizací s výjimkami potřebnými k realizaci projektů.

L) HODNOCENÍ ŽÁDOSTÍ

Neúplné žádosti o grant, žádosti dodané po lhůtě a žádosti neodpovídající grantové výzvě nebo Grantovým pravidlům Nadace Sirius se z hodnocení vyřadí.

Žádosti hodnotí vícečlenná grantová komise složená z odborníků na problematiku danou tématem grantového řízení.

Členové grantové komise žádosti vyhodnocují prostřednictvím definovaných hodnotících kritérií a slovního hodnocení.

Obecná kritéria hodnocení:

- (a) pravděpodobnost naplnění účelu projektu, na který se grant žádá;
- (b) koncepčnost a systémovost řešení problematiky;
- (c) realizace konkrétní a přímé pomoci;
- (d) efektivita vynaložených finančních prostředků;

- (e) realizovatelnost projektu z hlediska času;
- (f) stanovení cíle projektu a jeho měřitelnost;
- (g) odborné a organizační předpoklady žadatele a zkušenosti žadatele;
- (h) žadatel je nositelem Značky spolehlivosti.

Odpovědnost za rozhodnutí o přidělení grantového příspěvku nese Správní rada Nadace Sirius.

Správní rada hodnotí žádosti na základě doporučení grantové komise.

Rozhodnutí Správní rady je konečné a nelze se proti němu odvolat.

Nadace Sirius není povinna sdělovat důvody, které vedly k rozhodnutí nepodpořit některou z žádostí.

Nadace Sirius chrání informace, které tvoří obsahovou náplň projektů, jako duševní vlastnictví jejich autorů včetně osobních údajů o žadatelích.

M) SMLOUVA A KONTROLA použití grantu

Nadace Sirius s příjemcem grantu uzavírá smlouvu o poskytnutí nadačního příspěvku (grantu). Smlouva o poskytnutí nadačního příspěvku (grantu) bude navržena Nadací Sirius. Žadatel návrh smlouvy o poskytnutí nadačního příspěvku (grantu) podepíše ve lhůtě stanovené Nadací Sirius v souvislosti s vyhlášením výsledků příslušného grantového řízení, nejpozději však do jednoho měsíce ode dne předložení smlouvy k podpisu. Pokud tak neučiní, pozbývá rozhodnutí o přidělení grantu platnosti a Nadace Sirius může použít grant jiným způsobem.

Nadační příspěvek - grant je zpravidla rozdělen do výše splátek. Poslední splátka ve výši do 20% celkového příspěvku je vyplácena po schválení celé realizace projektu.

Nadace Sirius je oprávněna provádět průběžnou kontrolu použití poskytnutých finančních prostředků.

Nadace Sirius je oprávněna kontrolovat dodržování projektového plánu a jeho řízení prostřednictvím aplikace projektové metodiky Nadace Sirius. Žadatel je povinen po ukončení projektu dodat Nadaci Sirius vyplněný formulář „Závěrečná hodnotící zpráva“.

N) KOMUNIKACE S ŽADATELI

Informace z průběhu grantového řízení, včetně výsledků jednotlivých kol, budou zveřejněny na webových stránkách **Nadace Sirius** <http://www.nadacesirius.cz> dle harmonogramu, který je uveden v grantové výzvě. Dotazy žadatelů spojené se zpracováním žádostí o grant budou zodpovídaný prostřednictvím emailové adresy: katerina.derose@nadacesirius.cz. V předmětu zprávy je třeba uvést: DOTAZ GRANT X.

Konečný termín pro zasílání dotazů pro první kolo grantového řízení: **23. 9. 2019.**

Nadace Sirius zveřejní odpovědi na dotazy zaslané emailem na webových stránkách **Nadace Sirius** www.nadacesirius.cz dne **25. 9. 2019.**

Odpovědi na technické dotazy spojené s nahráváním žádostí do systému grantového řízení Nadace Sirius budou zodpovídaný prostřednictvím emailové adresy: tomas.bada@opssirius.cz.